

АТЛАС

етнічних груп
Херсонської
області

Херсонський державний університет
Кафедра соціально-економічної географії
Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України
Українська миротворча школа

Атлас етнічних груп Херсонської області

Українська
Миротворча
Школа

Херсон-2016

УДК 912.4+908

Атлас етнічних груп Херсонської області /

М.А. Гоманюк, І.О. Пилипенко, С.А. Дяченко. – Херсон: ХДУ, 2016. – 34 с.

**Atlas of Ethnic Group of Kherson Oblast / M.Homanyuk, I.Pylypenko,
S.Diachenko.** – Kherson: Kherson State University, 2016. – 34 p.

Рецензенти:

Мальчикова Д.С. – доктор географічних наук, завідувачка кафедри соціально-економічної географії Херсонського державного університету

Сидорович Є.С. – кандидат історичних наук, викладач кафедри туризму Херсонського державного університету

Рекомендовано кафедрою соціально-економічної географії для студентів, які вивчають соціально-географічні, соціологічні та туристичні курси, а також школярам та усім, хто цікавиться географією та історією Півдня України

Протокол № 8 від 14.03.16

Дизайн та верстка: Афанасьєв М., Храмцов С.

Переклад: Бондар А., Букалов О.

Фотографії: Афанасьєв М.

Розробка та видання Атласу здійснено в рамках проекту «Багатокультурна Таврія» за фінансової підтримки Посольства Великої Британії в Україні

PDF-версія знаходиться на сайті **www.tavriya.info**

ЗМІСТ

Вступ	06
I. Загальна інформація про етнічний склад населення Херсонської області	06
II. Методологія обрахування та критерії виділення туристичних об'єктів	09
III. Структура розселення окремих етнічних груп та етнокультурні туристичні об'єкти, пов'язані з ними	11
1. Азербайджанці	12
2. Ассирійці	13
3. Білоруси	14
4. Болгари	15
5. Вірмени	16
6. Греки	17
7. Грузини	18
8. Євреї	19
9. Корейці	20
10. Кримські татари та татари	21
11. Молдовани	22
12. Німці	23
13. Поляки	24
14. Румуни	25
15. Роми (цигани)	26
16. Росіяни	27
17. Турки та турки-месхетинці	28
18. Угорці	29
19. Українці	30
IV. Практичні поради з вивчення етнічних груп Херсонської області	31
V. Використані та рекомендовані джерела	32

CONTENTS

Introduction	06
I. General information about ethnic groups of Kher- son Oblast population.	06
II. Research methodology of calculation. Criteria of selecting certain tourist objects.	09
III. Settlement structure of certain ethnic groups and ethno-cultural tourist objects, associated with them.	11
1. Azerbaijanis	12
2. Assyrians	13
3. Belarusians	14
4. Bulgarians	15
5. Armenians	16
6. Greeks	17
7. Georgians	18
8. Jews	19
9. Koreans	20
10. Tatars and Crimean Tatars	21
11. Moldovans	22
12. Germans	23
13. Poles	24
14. Romanians	25
15. Roma (Romani people)	26
16. Russians	27
17. Turks and Meskhetian Turks	28
18. Hungarians	29
19. Ukrainians	30
IV. Practical suggestions for studying ethnic groups in Kherson Oblast.	31
V. References and bibliography	32

ВСТУП

Херсонщина – багатонаціональний край, в якому мирно проживають представники багатьох етнічних груп. У розвитку Херсонщини та Таврії активну участь брали представники вірменської, грецької, єврейської, молдавської, німецької, польської, російської, української та багатьох інших етнічних груп. Наша спільна південноукраїнська, таврійська культура увібрала у себе елементи їх духовної і матеріальної культур. Про це свідчить таврійська топоніміка, кухня, чисельні історичні пам'ятки, агрокультура, окремі предмети повсякденного вжитку тощо. Спільна українська політична нація також включає у себе представників усіх без винятку етнічних груп. Усвідомлення мультикультурного спадку регіону і країни у цілому робить усі етнічні та етнографічні спільноти рівними, формує толерантне відношення один до одного та відчуття приналежності і відповідальності до рідного регіону.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЕТНІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

За даними останнього Всеукраїнського перепису населення 2001 року на території Херсонської області проживали представники 115 «національностей та народностей». Це красномовно говорить про мультикультурність регіону. Проте це не означає, що на території області живе 115 етнічних груп або національностей. По-перше, частина етносів представлена лише одною або декількома особами. По-друге, не всі етнічні групи, виявлені під час перепису, представлені реальними спільнотами, в яких люди якимсь чином були би зв'язані між собою. По-третє, не всі переписані люди постійно проживали на території області. Крім того, не зовсім коректно вживати термін «національність» по відношенню до етнічних груп, оскільки поняття «національність» вживається переважно в контексті політичної спільноти людей – нації, феномена спільного гро-

INTRODUCTION

Kherson Oblast is a multinational region where members of many ethnic groups live. The members of Greek, Armenian, Jewish, Moldovan, German, Polish, Russian, Ukrainian and other ethnic groups took a great part in the development of Kherson Oblast and Tavriya. Our common culture of Southern Ukraine and Tavriya assimilated the elements of their spiritual and material culture. It is reflected in Tavriya's toponyms, cuisine, numerous historic sites, agriculture, some objects of daily use, etc. Common political Ukrainian nation also consists of all, without exception, members of ethnic groups. Understanding multicultural heritage of the region and country in general makes all ethnic and ethnographic minorities equal, forms tolerant attitude between the groups, and creates the feeling of identity and responsibility to the native region.

GENERAL INFORMATION ABOUT ETHNIC COMPOSITION IN KHERSON OBLAST

According to the last Ukrainian Census of 2001, the representatives of 115 nations lived in the territory of Kherson Oblast. It is a remarkable evidence of multicultural character of the region. Though it does not mean, that 115 ethnic groups or nationalities live in the region's territory. Firstly, some part of ethnic groups is represented by one or few persons. Secondly, not all ethnic groups, represented during the 2011 Census, are introduced by real communities, the members of which are, in some way, connected between each other. Thirdly, not all people, who took part in the 2011 Census, were residents of the region. Besides, it is incorrect to use term "nationality" regarding the ethnic groups. The "nationality" is used mostly for political group of people, in the context of "nation", a phenomenon of common citizenship. Thus, we can speak of considerably lower number of ethnic groups in Kherson Oblast. Atlas contains information about the most numerous ethnic groups of Kherson Oblast, a great part of which have formal

мадянства. Таким чином, можна говорити про значно меншу чисельність етнічних груп Херсонщини. В Атласі зібрано інформацію про найбільш чисельні етнічні групи Херсонської області, більша частина яких навіть мають формальне представництво у вигляді відповідних громадських організацій: національно-культурних товариств, культурно-просвітницьких центрів, асоціацій тощо.

Порівняно з 1989-м роком чисельність деяких етнічних груп Херсонщини суттєво змінилася. Це спричинило наслідком потужні міграційні процеси, і зміни етнічної ідентичності які почалися після розпаду Радянського Союзу. Деякі зміни дуже суттєві.

Слід також зазначити, що збір інформації про етнічну ідентичність є доволі кропіткою роботою, а методика проведення загальнонаціональних переписів – це «машина», яка часто нівелиює певні нюанси, які мають велике соціологічне значення. Так в наведеній таблиці можна помітити велике збільшення чисельності турків на Херсонщині. Пізніші соціологічні дослідження довели, що це сталося внаслідок переселення у 90-х роках турків-месхетинців, яких під час перепису 2001 року записували як турками, так і турками-месхетинцями. Те саме сталося і під час підрахунку кримських татарів і татарів. Тому у випадку турків/турків-месхетинців і татар/кримських татар в Атласі ми використовуємо зведені дані.

Туристичні об'єкти, позначені в Атласі, відносяться до різних історичних епох, починаючи з середньовіччя, і закінчуючи сучасністю. Мапи розселення окремих етносів віддзеркалюють колонізацію XIX ст. (євреї, німці, росіяни, поляки, українці та ін.), сталінські депортації (кримські татари і турки-месхетинці), трансфери населення (українці – бойки та лемки), міграції радянського періоду і перших років незалежності України.

agency in the form of non-government organizations: national and cultural societies, educational and cultural centers, associations, etc.

The number of some ethnic groups of Kherson Oblast had essentially changed in comparison with 1989. It had happened due to intensive migration and changes in ethnic identity, which started after the dissolution of the Soviet Union. Some changes are very essential.

We should also notice that collection of data regarding ethnic identity is quite a painstaking job and the methodology of Census is a procedure, which can miss some details of a high sociological importance. Thus, in the previous scheme, we can notice a high increase in Turkish population of Kherson Oblast. Recent sociological researches have proved that this process took place due to the migration of Meskhetian Turks in 90's. The latter during the 2011 Census were registered as both Turks and Meskhetian Turks. The same registration happened with Tatars and Crimean Tatars. That's why we use the mentioned data regarding Turks/Meskhetian Turks and Tatars/Crimean Tatars in Atlas.

Atlas reflects the history of Southern Ukraine, from Medieval to Modern and Contemporary history of the region. The maps of migration of separate ethnic groups reflect the colonization of the XIX century (Jews, Germans, Russians, Poles, Ukrainians, etc.), deportation during the period of Stalin's rule (Crimean Tatars and Meskhetian Turks), population transfer (Ukrainians: Boyky and Lemky) and other migrations of the Soviet period.

Динаміка зміни кількісного складу найчисельніших етнічних груп Херсонської області. В таблиці подано інформацію за переписами населення 2001 та 1989 рр.

	Кількість (тис. осіб)	У % до підсумку		2001 рік у % до 1989
		2001 рік	1989 рік	
Українці	961,6	82,0	75,7	102,6
Росіяни	165,2	14,1	20,2	66,2
Білоруси	8,2	0,7	1,0	64,8
Татари	5,4	0,5	0,2	у 2,5 р. б.
Вірмени	4,5	0,4	0,1	у 3,8 р. б.
Молдовани	4,2	0,4	0,4	74,4
Турки	3,7	0,3	0,0	у 467 р. б.
Кримські татари	2,1	0,2	0,5	36,2
Роми (цигани)	1,8	0,1	0,2	87,4
Євреї	1,7	0,1	0,6	23,5
Поляки	1,6	0,1	0,2	57,4
Німці	1,4	0,1	0,1	93,9
Азербайджанці	1,3	0,1	0,1	у 1,7 р. б.
Корейці	1,2	0,1	0,0	у 2,9 р. б.
Болгари	1,0	0,1	0,1	79,9
Інші національності	5,9	0,5	0,6	83,5

The dynamics of change in number of most numerous ethnic groups in Kherson Oblast is presented in the scheme of Ukrainian Census in 2001 and in 1989.

	Number (thousands of people)	In % to result		2001 year in % to 1989
		2001 year	1989 year	
Ukrainians	961,6	82,0	75,7	102,6
Russians	165,2	14,1	20,2	66,2
Belorusians	8,2	0,7	1,0	64,8
Tatars	5,4	0,5	0,2	2,5 times as much
Armenians	4,5	0,4	0,1	3,8 times as much
Moldovans	4,2	0,4	0,4	74,4
Turks	3,7	0,3	0,0	467 times as much
Crimean Tatars	2,1	0,2	0,5	36,2
Romas (Gypsies)	1,8	0,1	0,2	87,4
Jews	1,7	0,1	0,6	23,5
Poles	1,6	0,1	0,2	57,4
Germans	1,4	0,1	0,1	93,9
Azerbaijanis	1,3	0,1	0,1	1,7 times as much
Koreans	1,2	0,1	0,0	2,9 times as much
Bulgarians	1,0	0,1	0,1	79,9
Other nationalities	5,9	0,5	0,6	83,5

МЕТОДОЛОГІЯ ОБРАХУВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ВИДІЛЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ. Для відображення місця проживання представників окремих етнічних груп поміж населення адміністративних одиниць Херсонської області використовувався індекс локалізації (ІЛ), що дозволяє порівнювати ситуацію в регіонах різного розміру та чисельності населення. Розглянемо індекс локалізації на прикладі молдавського етносу в місті Херсоні. Серед міст і районів Херсонської області за даними перепису 2001 року найбільша абсолютна чисельність молдаван (684 з 4179 осіб) мешкає в обласному центрі, який концентрує понад 30% населення нашого краю. У той же час, це складає 0,19% від населення Херсона, а в Херсонській області питома вага молдаван сягає 0,36% загальної чисельності населення області. Індекс локалізації розраховується $I_L = (ЧЕАТО) / (ЧЕР)$, де ЧЕАТО – частка етносу в національному складі конкретної адміністративно-територіальної одиниці; а ЧЕР – частка етносу в національному складі всього регіону.

В нашому випадку індекс локалізації осіб молдавського етносу в Херсоні дорівнює $0,19 / 0,36 = 0,53$. Це інтерпретується наступним чином: не зважаючи на високу абсолютну чисельність молдаван у місті Херсоні, їх частка в національному складі населення обласного центру практично вдвічі менша за середньообласний показник.

ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ. Інколи навіть власну етнічну ідентичність визначити не так просто. Етнічна ідентичність вона може бути домінуючою серед інших ідентичностей, а може актуалізуватися час від часу. Вона може змінюватися протягом життя і може бути ситуативною, і змінюватися навіть протягом дня в залежності від обставин. Етнічна ідентичність може бути не одинична, а множинна або взагалі бути відсутньою. Замислюючись на власною етнічною ідентичністю людина згадує націо-

RESEARCH METHODOLOGY OF CALCULATION. CRITERIA OF SELECTING TOURIST OBJECTS

QUANTITATIVE INDICATORS. Coefficient of localization (C.O.L.) allowed comparing the situation in the regions of different size and population. C.O.L. was used for mapping the residence of separate members of ethnic groups among the population of administrative units in Kherson Oblast. We shall review the C.O.L. through the example of Moldavian ethnic group in Kherson. Among the cities and rayons (districts) of Kherson Oblast, according to Census (2001), the high absolute number of Moldovans (684 out of 4179 persons) live in the administrative center, which concentrates over 30% of population in Kherson region. At the same time, it composes 0,19% of the population of Kherson. The specific weight of Moldovans composes 0,36% of total population of Kherson Oblast. The coefficient of localization is calculated as follows: $C.O.L. = (\text{Part of ethnic group in ethnic composition of a certain administrative division}) / (\text{Part of ethnic group in ethnic composition of the whole region})$.

In our case, the C.O.L. of Moldovan ethnic groups in Kherson equals $= 0,19 / 0,36 = 0,53$. It can be explained in the following way: despite high absolute number of Moldovans in Kherson, their part in ethnic composition of administrative division is twice as less than the average rate of population in Kherson Oblast.

QUALITATIVE INDICATORS. Sometimes it is hard to determine one's own ethnic identity. Ethnic identity can either dominate among other identifications or be actualized from time to time. It can change during entire life. Though, it can be situational and even alter within one day, depending on circumstances. We consider ethnic identity to be not singular, but multiple, or it can be missing at all. When people think of their ethnic identity, they remember their parents' and grandparents' nationality or ethnic belonging, reflect on causes of their citizenship, native language, place of birth, national history and ethnographic traditions, etc. In

нальність або етнічну приналежність своїх батьків та прабаб'яків, рефлексує стосовно свого громадянства, рідної мови, місця народження, знання національної історії та етнографічних традицій тощо. У будь-якому випадку кожен приймає своє власне рішення.

Це означає, що у більшості випадків упорядникам Атласу було важко визначити до якої етнічної групи і, відповідно, мапи та маршруту варто віднести того чи іншого громадського діяча, групу людей або історичну пам'ятку. У нас не було можливості запитати до якої етнічної групи відносив себе той чи інший герой. Тому в багатьох випадках цей поділ дещо умовний. І це стосується не тільки персоналій.

Наприклад, як розподіляти пам'ятки сакральної архітектури – адже більшість з них належать до світових релігій, які мають відношення одночасно до великого переліку народів. Так, до української мапи ми додали лише найбільш цікаві в архітектурному плані греко-католицькі храми, а до російської – церкви, збудовані у російському (псевдоросійському) архітектурному стилі.

Також певні складнощі виникали з деякими етнічними групами, назва яких залежить від політичного контексту. Наприклад, дехто вважає, що румуни і молдавани – це один народ, а дехто – що окремі. Свої корективи вносить і політкоректність. Наприклад, в європейських країнах вважається, що етнонім цигани є неполіткоректним, образливим, і краще використовувати назву «роми». Проте, в Таврії слово «циган» не вважається образливим ні тутешніми циганами, ні іншими.

any case, every person makes their own decision.

It means that, in most cases, the compilers of Atlas had certain difficulties in relating some public characters, group of people and historical site to a certain ethnic group, map and route. We had not any possibility to ask any given person about their ethnic identification. Hence, in most cases, this division is purely conventional. This is applied not only to individuals.

For example, how should we classify the landmarks of sacred architecture? Most of them belong to world religions, connected at the same time with many peoples. That's why we have added Greek Catholic Churches of high art value to the Ukrainian map, as well as churches, built in Russian Revival (pseudo-Russian) architectural style.

Certain difficulties also have also arisen with some ethnic groups, whose names depend on a political context. For example, some think that Romanians and Moldovans belong to the same nation, and others think they are different. Political correctness also has a great importance in this matter. For example, an exonym "Gypsies" in European countries is considered to be politically incorrect and offensive, that's why the term "Romas (Romani)" is used. In Tavriya, by the way, neither native Gypsies nor other nationalities consider the term "Gypsy" to be "offensive".

СТРУКТУРА РОЗСЕЛЕННЯ ОКРЕМИХ ЕТНІЧНИХ ГРУП ТА ЕТНОКУЛЬТУРНІ ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З НИМИ

Умовні позначення:

- Сакральна архітектура Sacred architecture
- Меморіальна дошка Tablet
- Надгробок Gravestone
- Громада Community
- Артефакт Artifact
- Архітектурна пам'ятка Architectural object
- Історична будівля Historical building
- Монумент Monument
- Пам'ятне місце Memorial places
- Національна кухня National cuisine

АЗЕРБАЙДЖАНЦІ

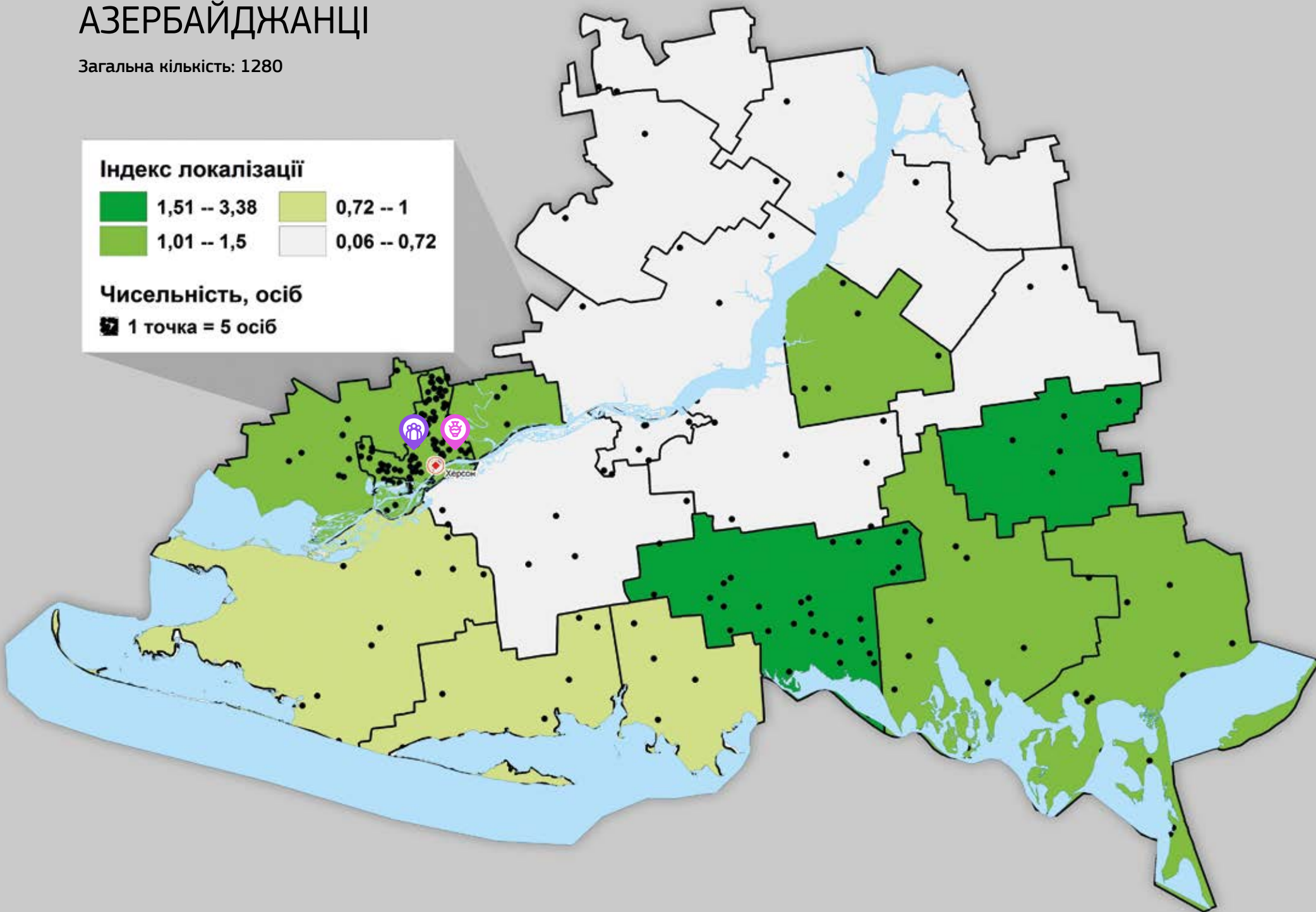
Загальна кількість: 1280

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

 1 точка = 5 осіб

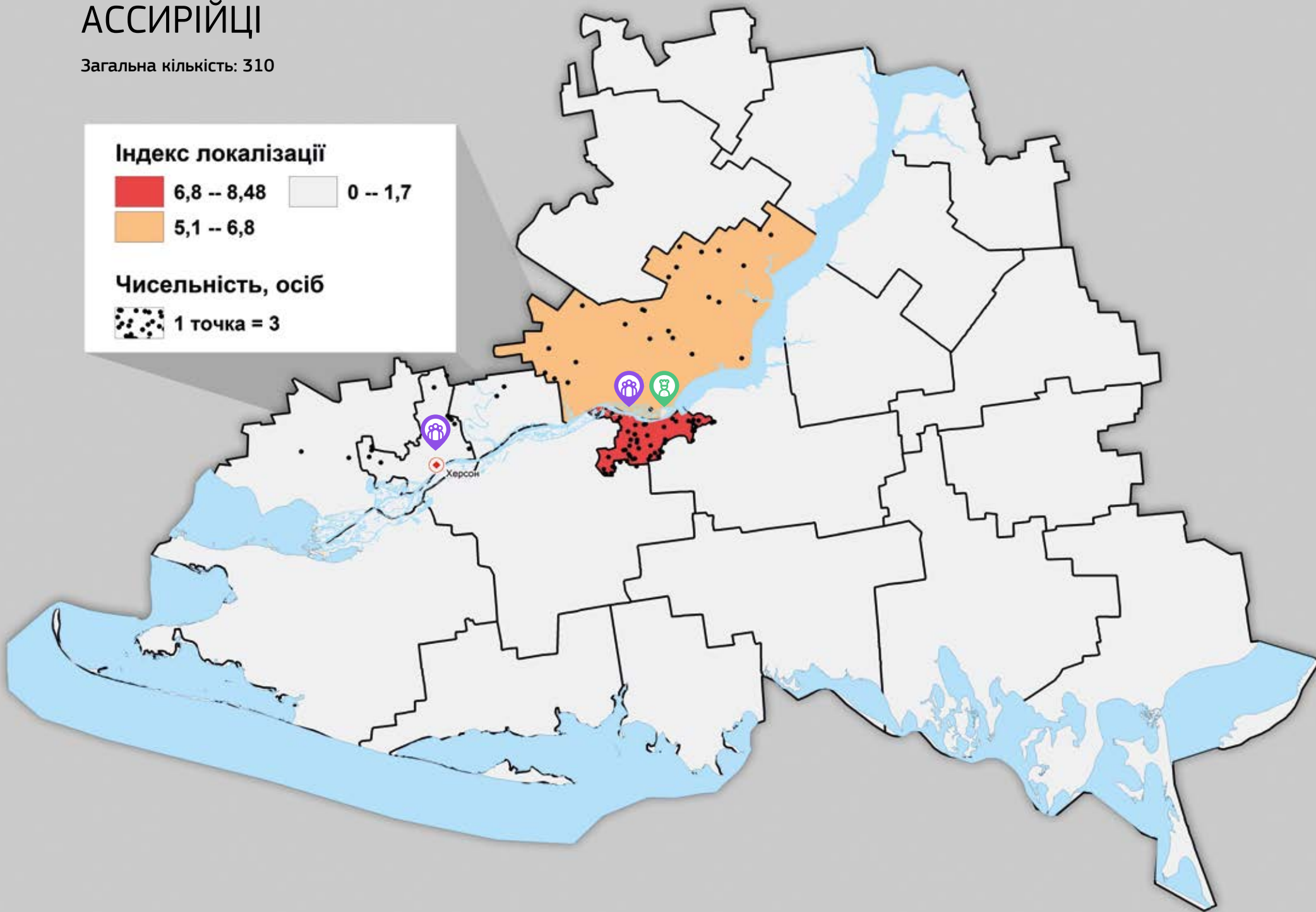
АССИРІЙЦІ

Загальна кількість: 310

Індекс локалізації

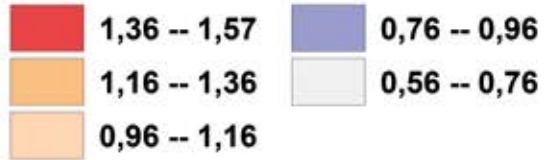
Чисельність, осіб

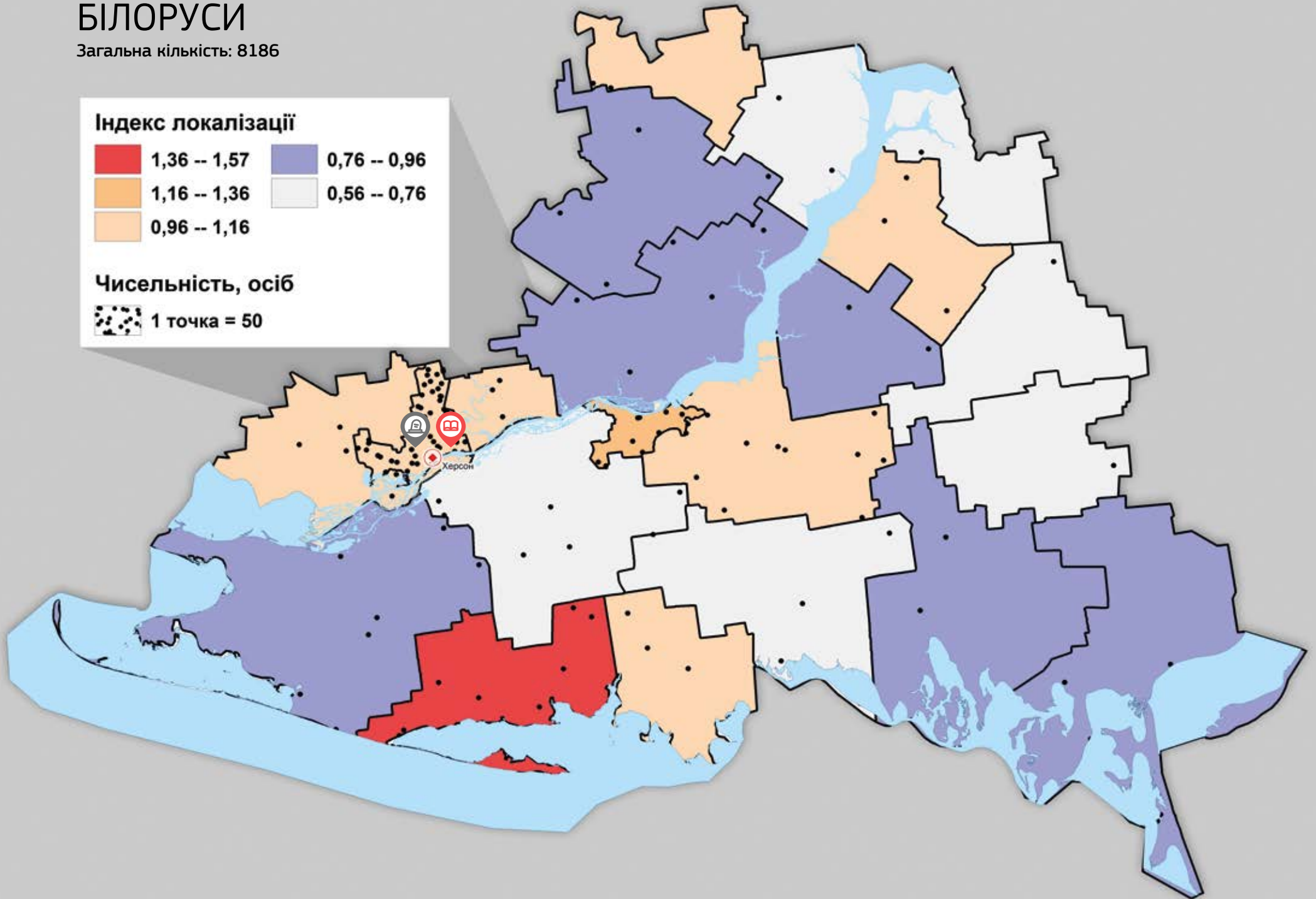
БІЛОРУСИ

Загальна кількість: 8186

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

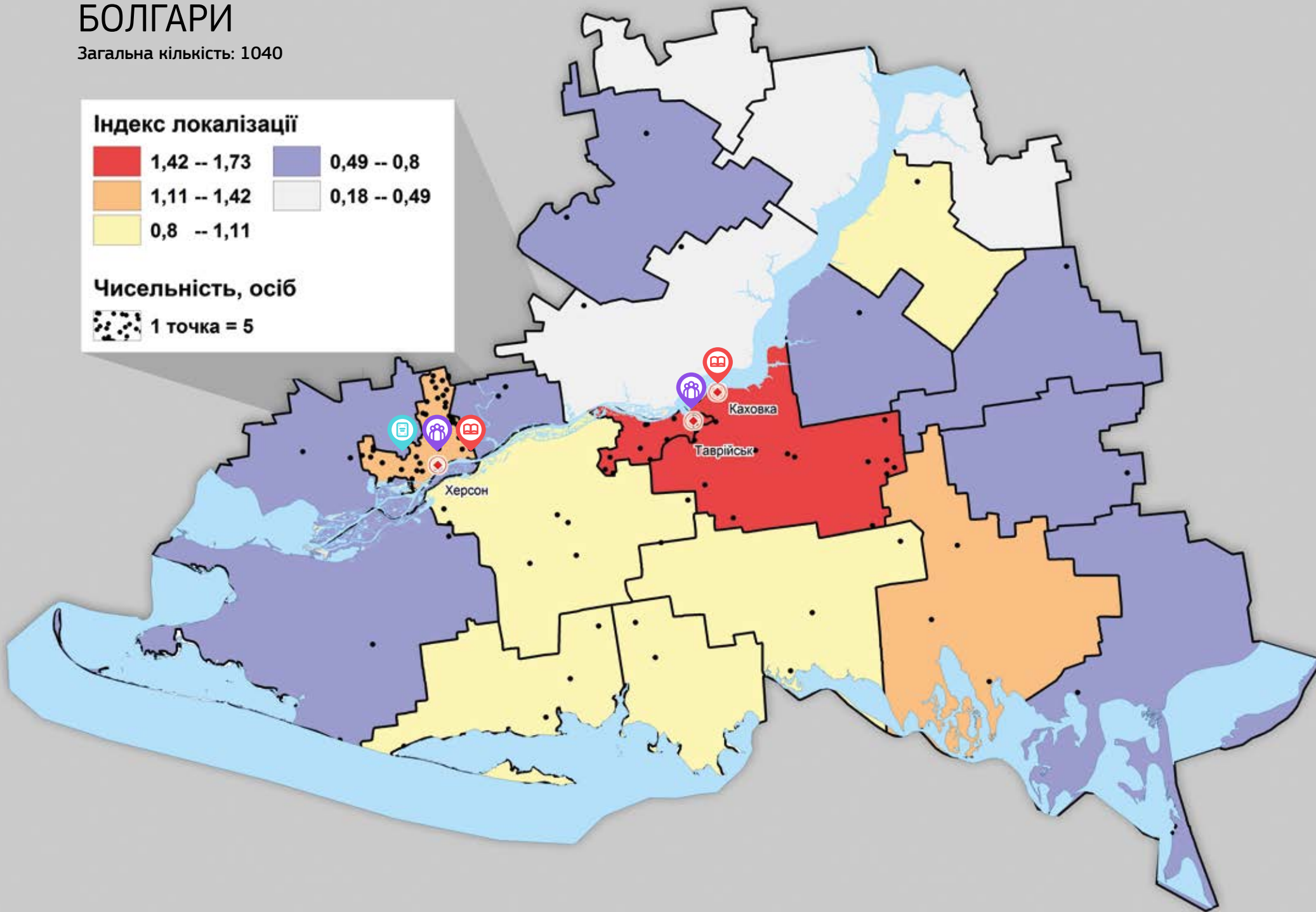
БОЛГАРИ

Загальна кількість: 1040

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

ВІРМЕНИ

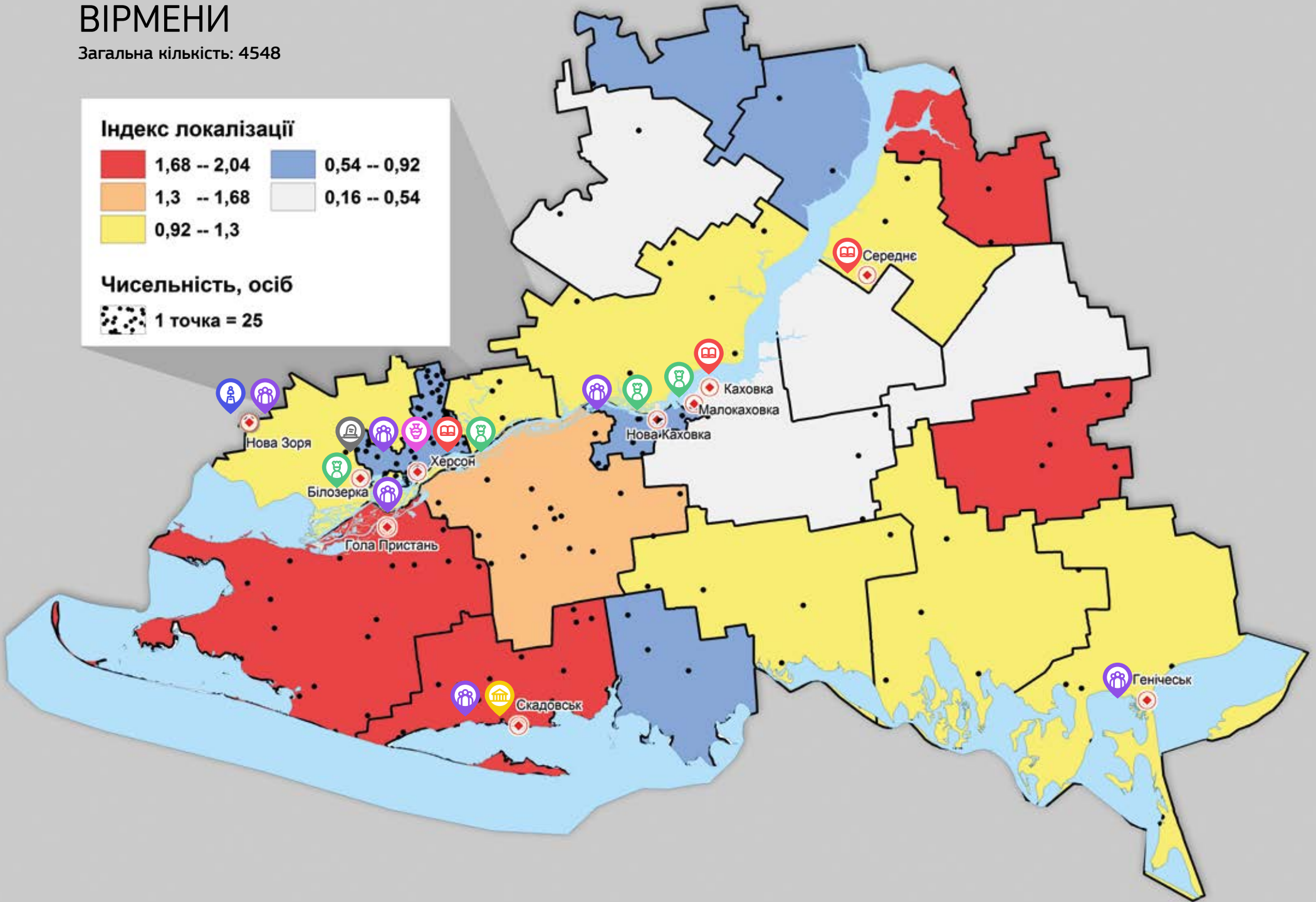
Загальна кількість: 4548

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

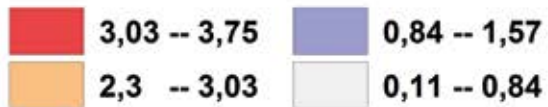
1 точка = 25

ГРЕКИ

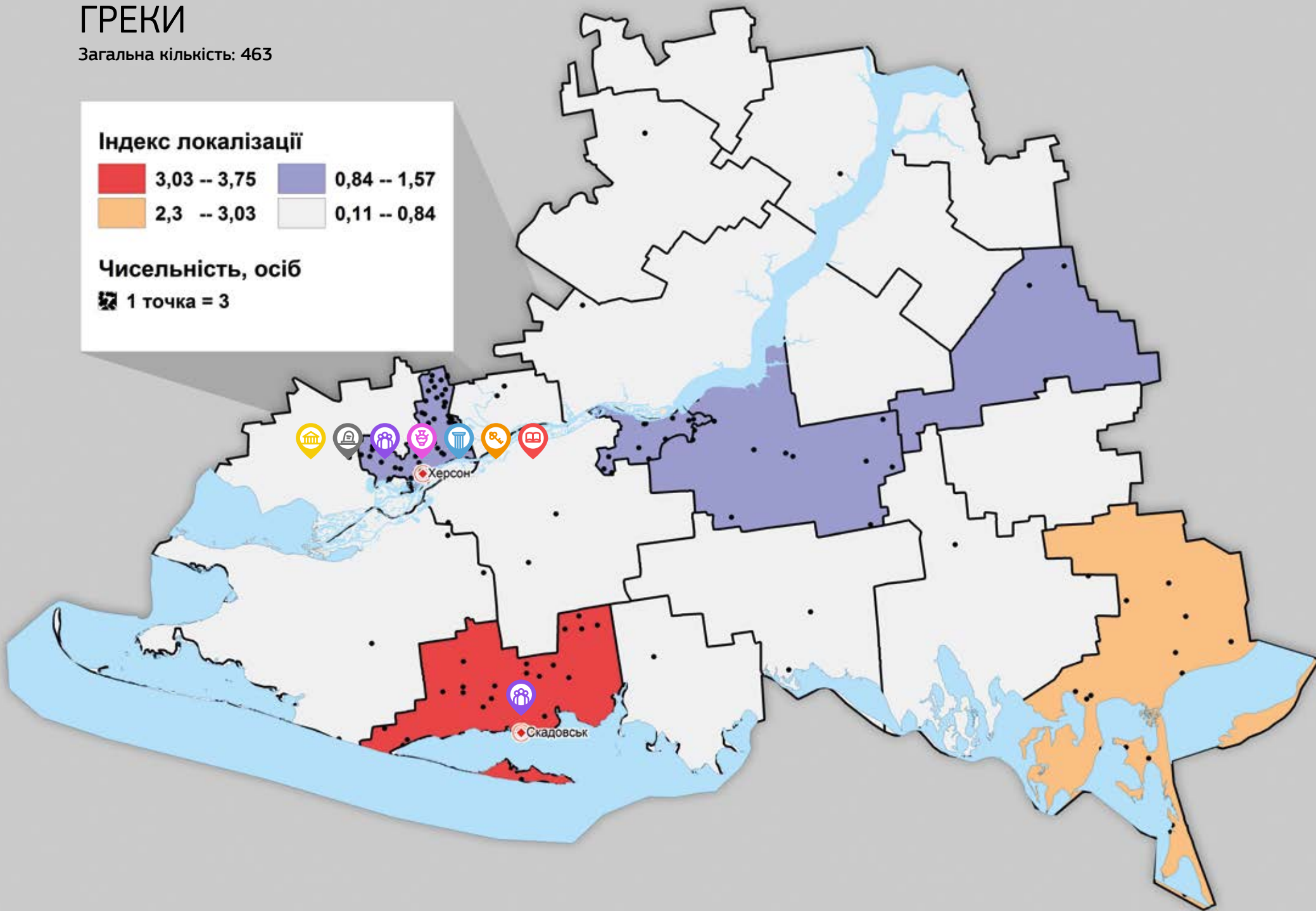
Загальна кількість: 463

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

 1 точка = 3

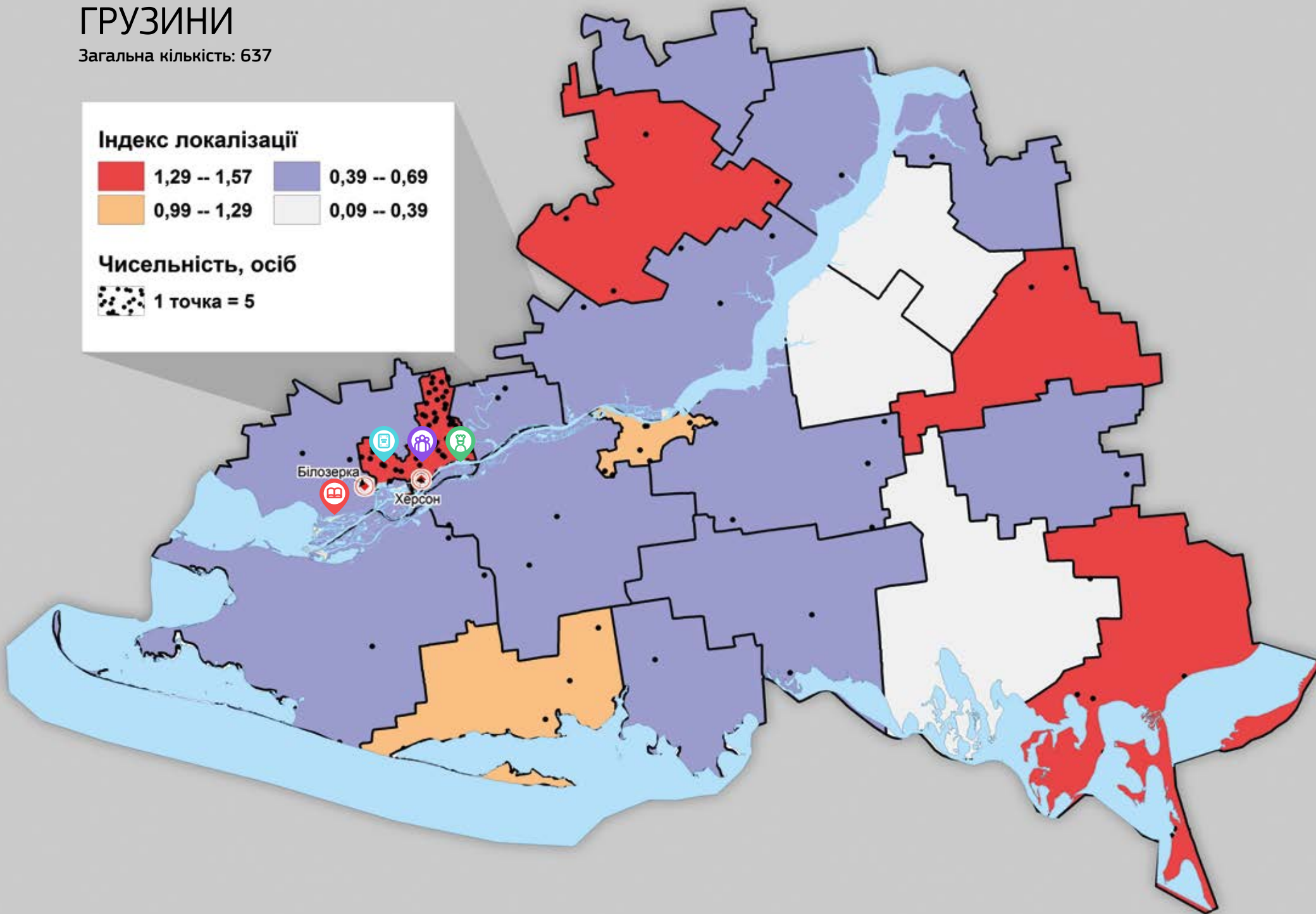
ГРУЗИНИ

Загальна кількість: 637

Індекс локалізації

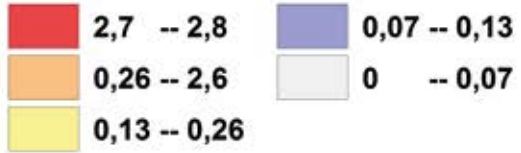
Чисельність, осіб

ЄВРЕЇ

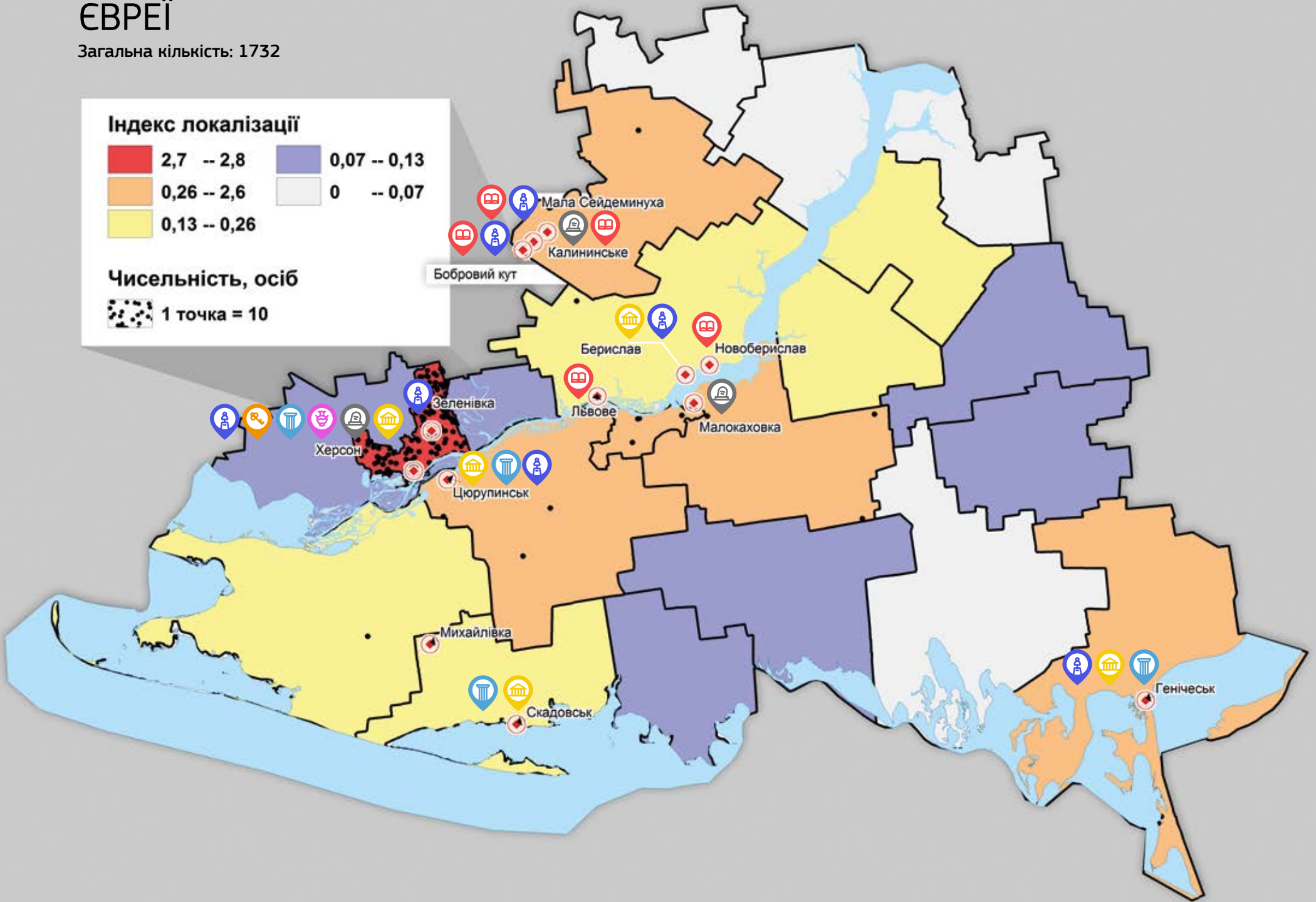
Загальна кількість: 1732

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

1 точка = 10

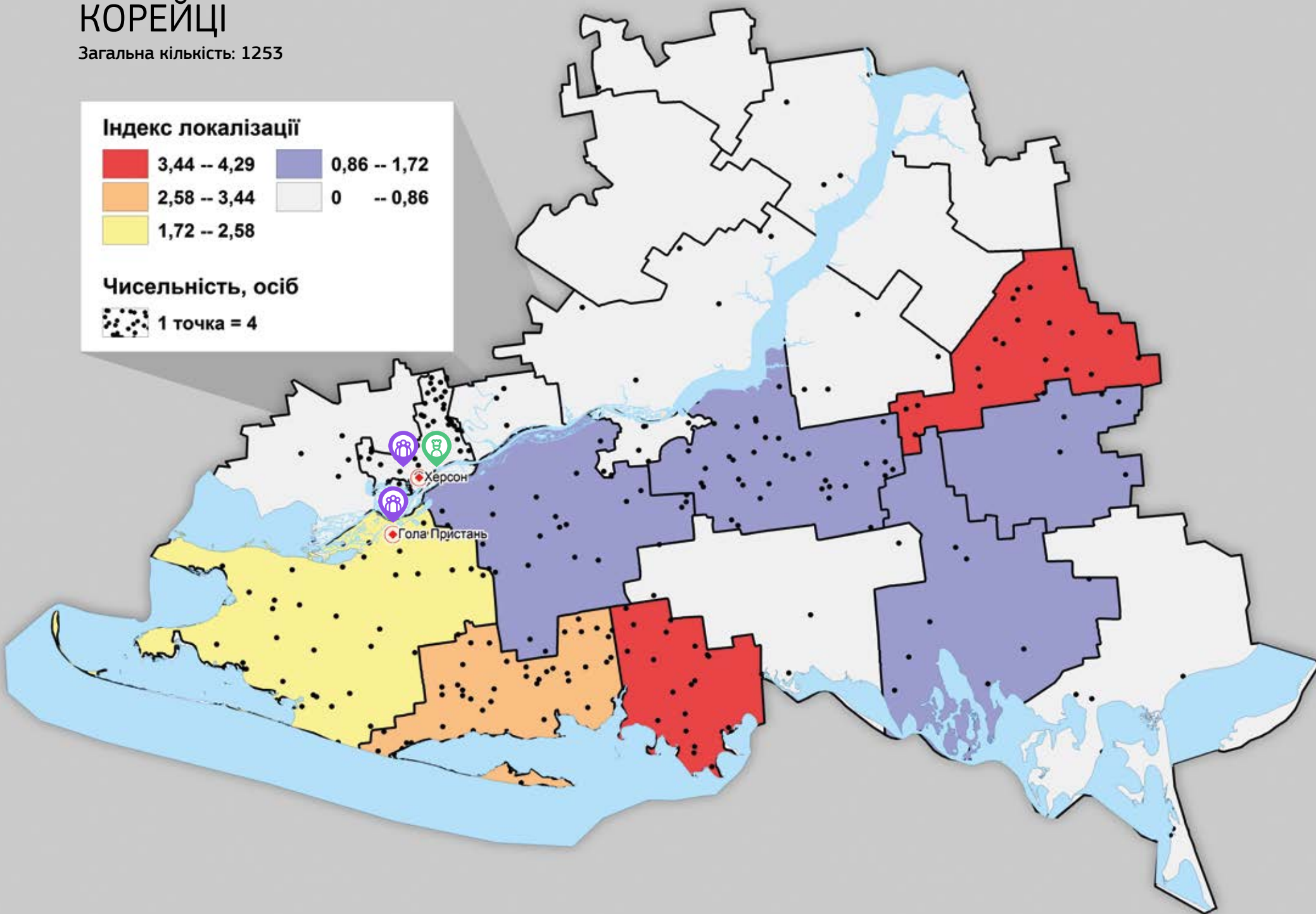
КОРЕЙЦІ

Загальна кількість: 1253

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

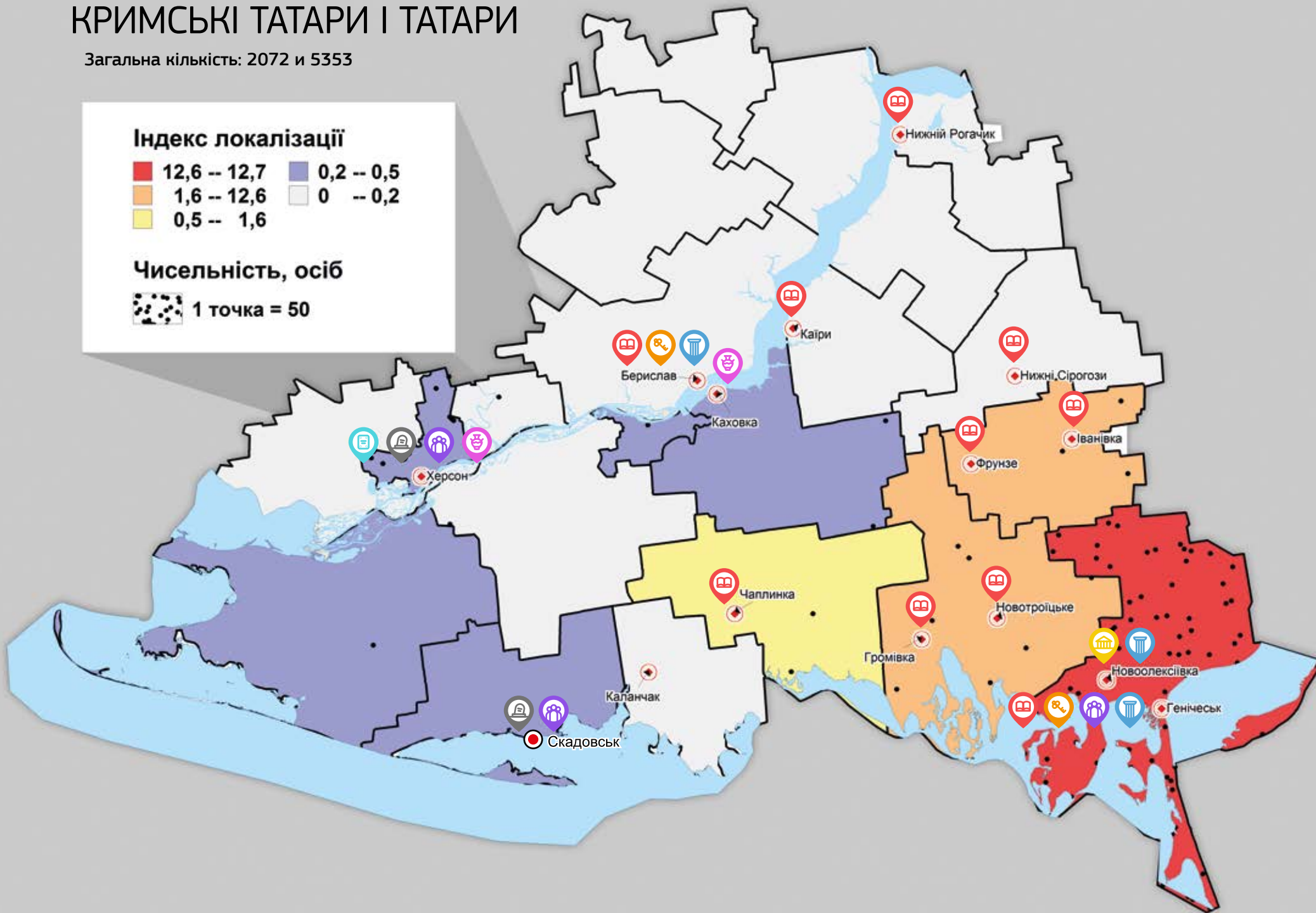
КРИМСЬКІ ТАТАРИ І ТАТАРИ

Загальна кількість: 2072 и 5353

Індекс локалізації

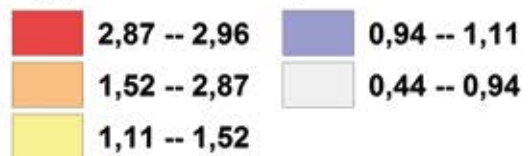
Чисельність, осіб

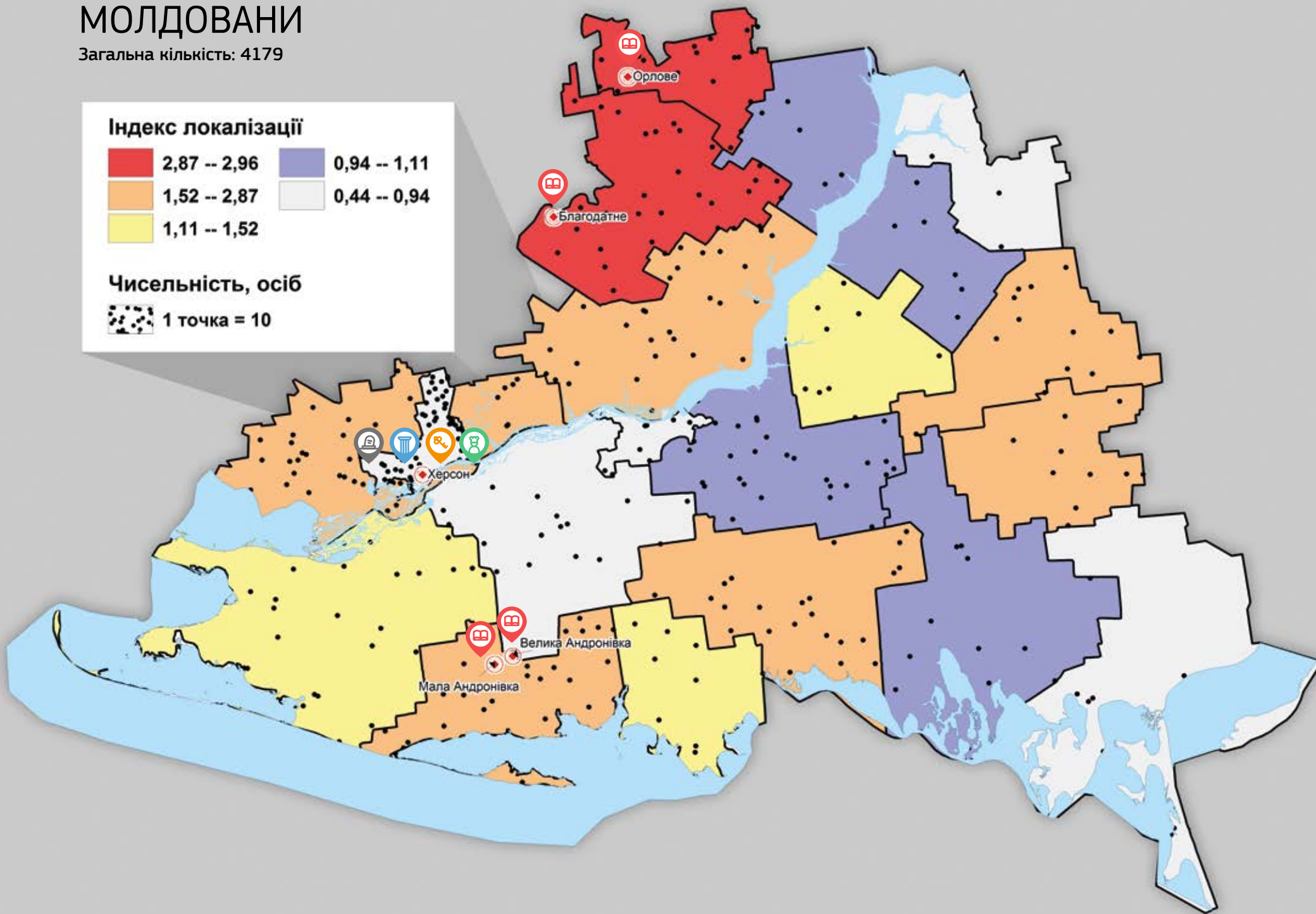
МОЛДОВАНИ

Загальна кількість: 4179

Індекс локалізації

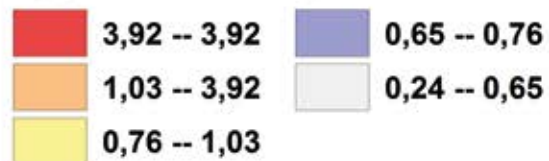
Чисельність, осіб

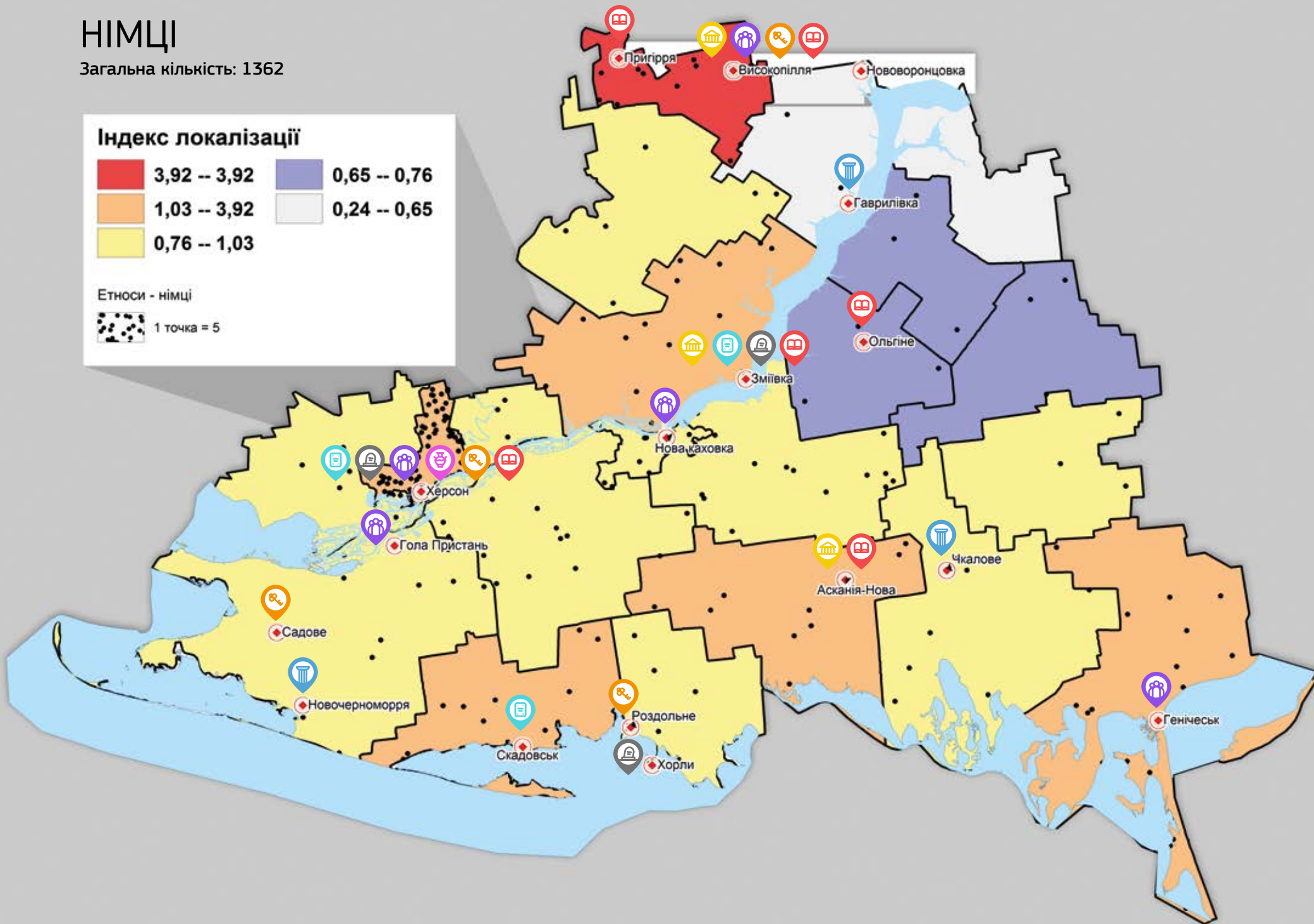
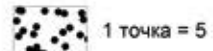
НІМЦІ

Загальна кількість: 1362

Індекс локалізації

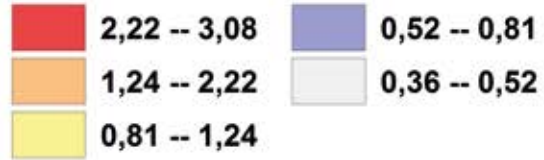
Етноси - німці

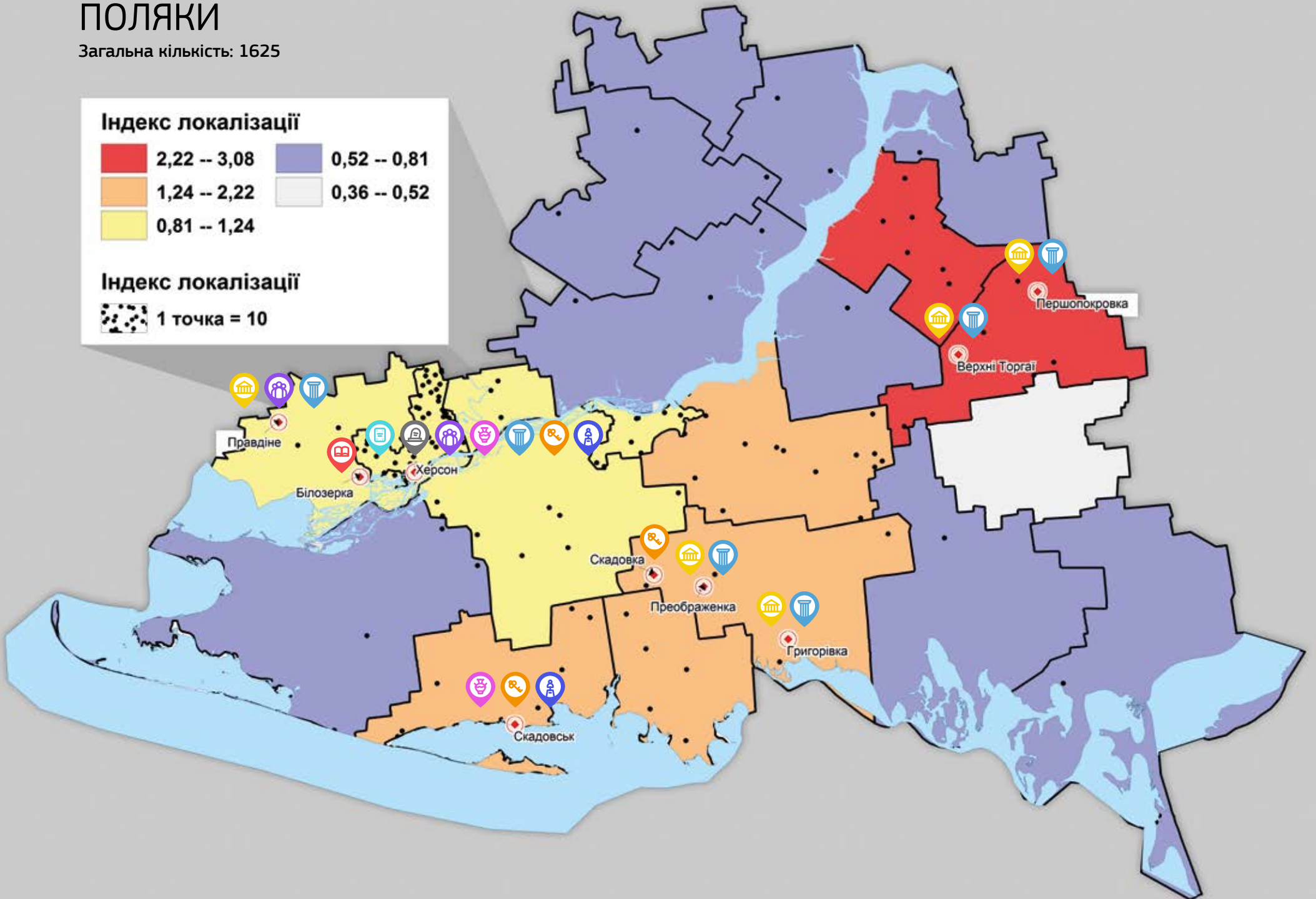
ПОЛЯКИ

Загальна кількість: 1625

Індекс локалізації

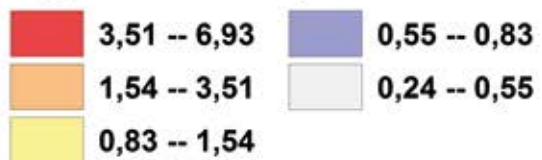
Індекс локалізації

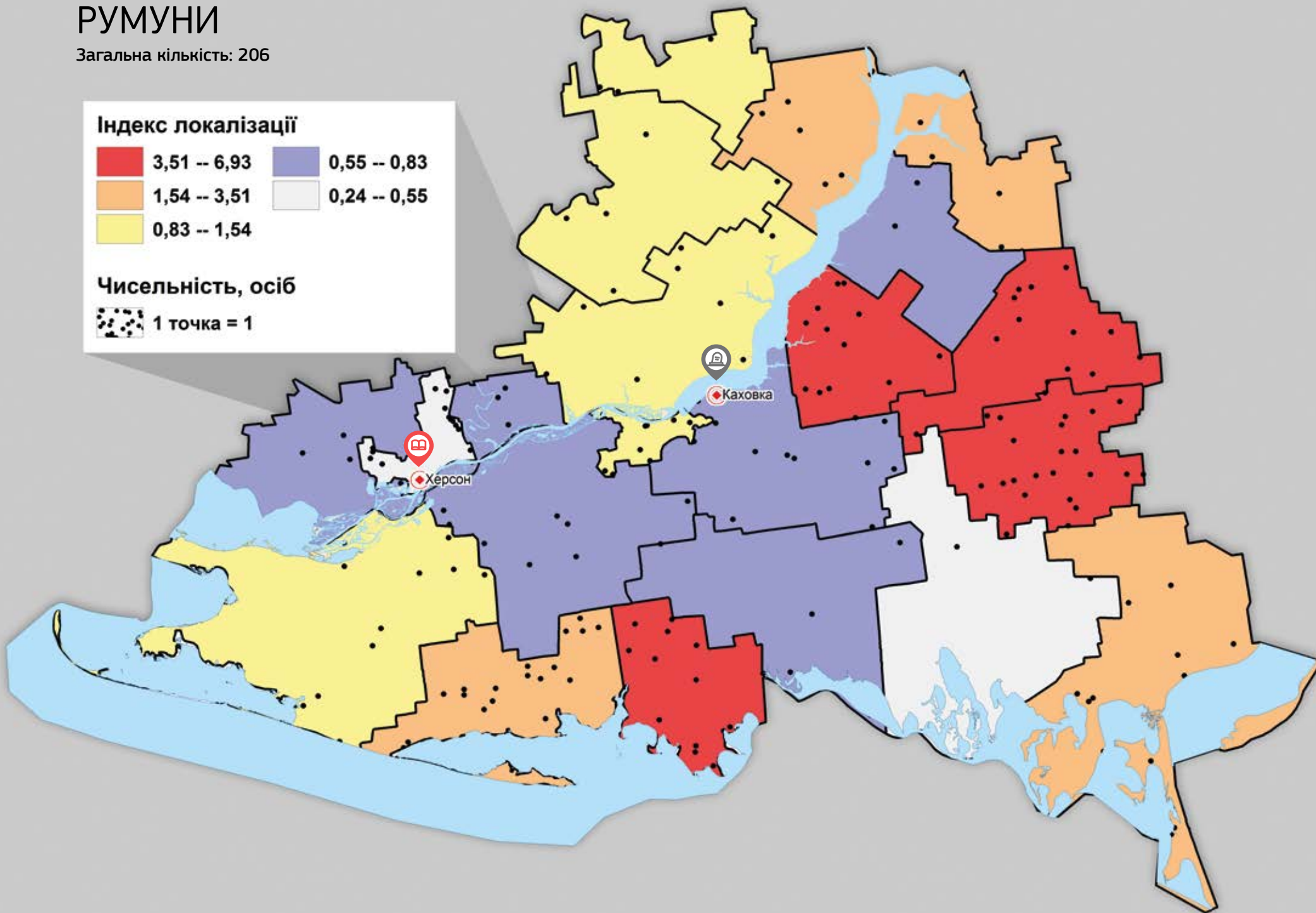
РУМУНИ

Загальна кількість: 206

Індекс локалізації

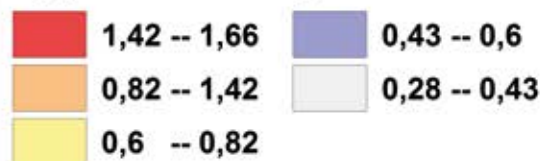
Чисельність, осіб

РОСІЯНИ

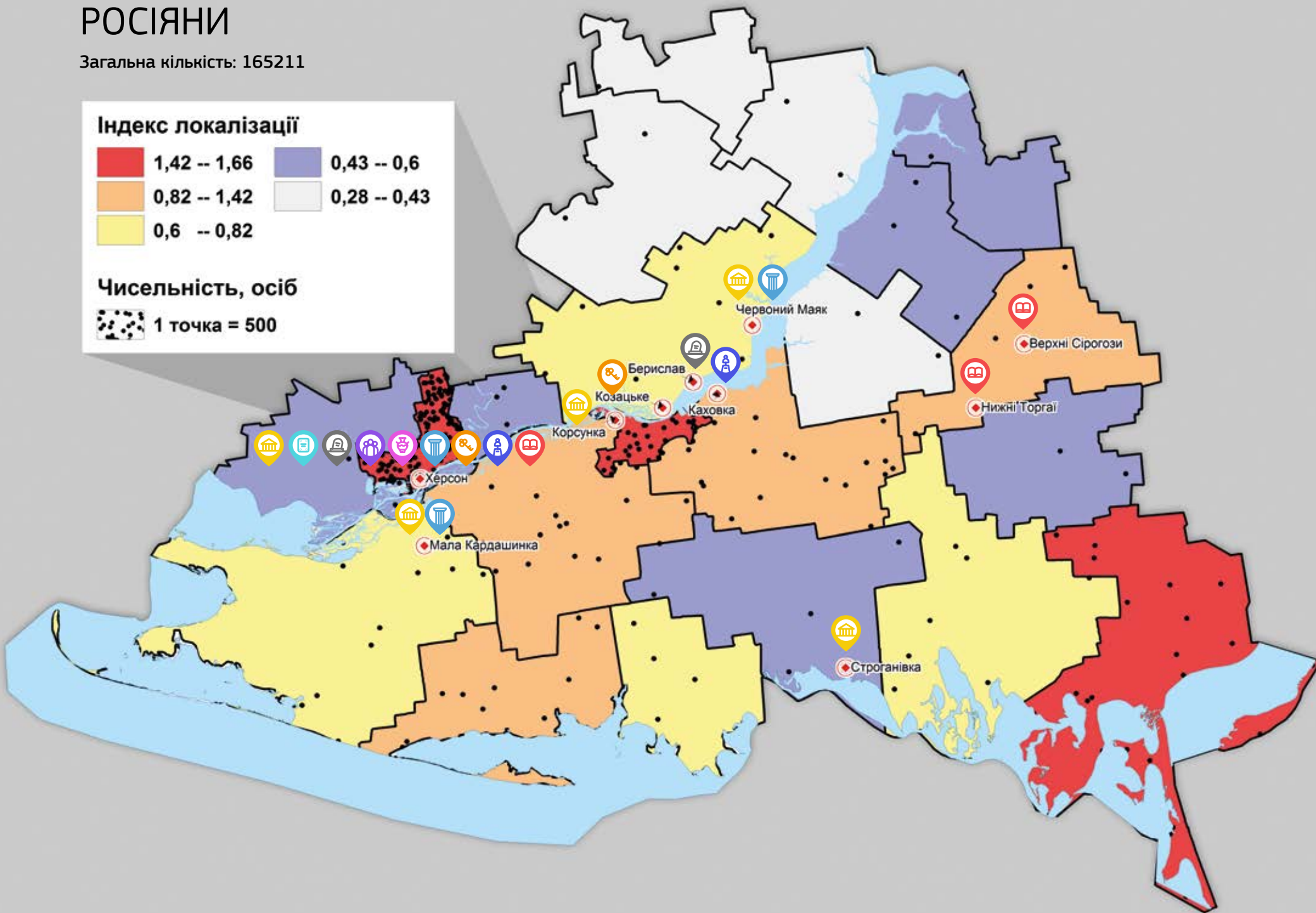
Загальна кількість: 165211

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

 1 точка = 500

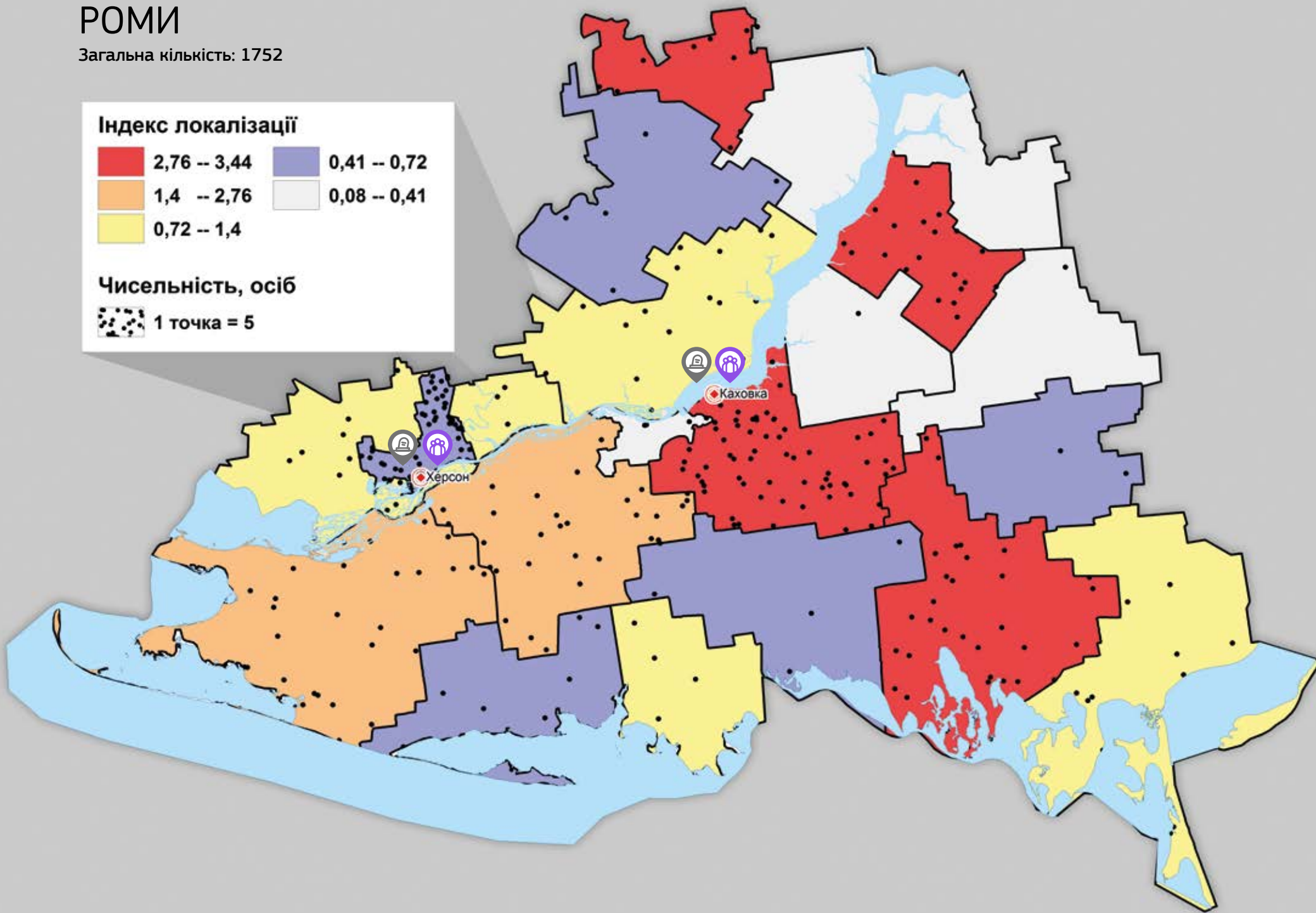
РОМИ

Загальна кількість: 1752

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

ТУРКИ ТА ТУРКИ-МЕСХЕТИНЦІ

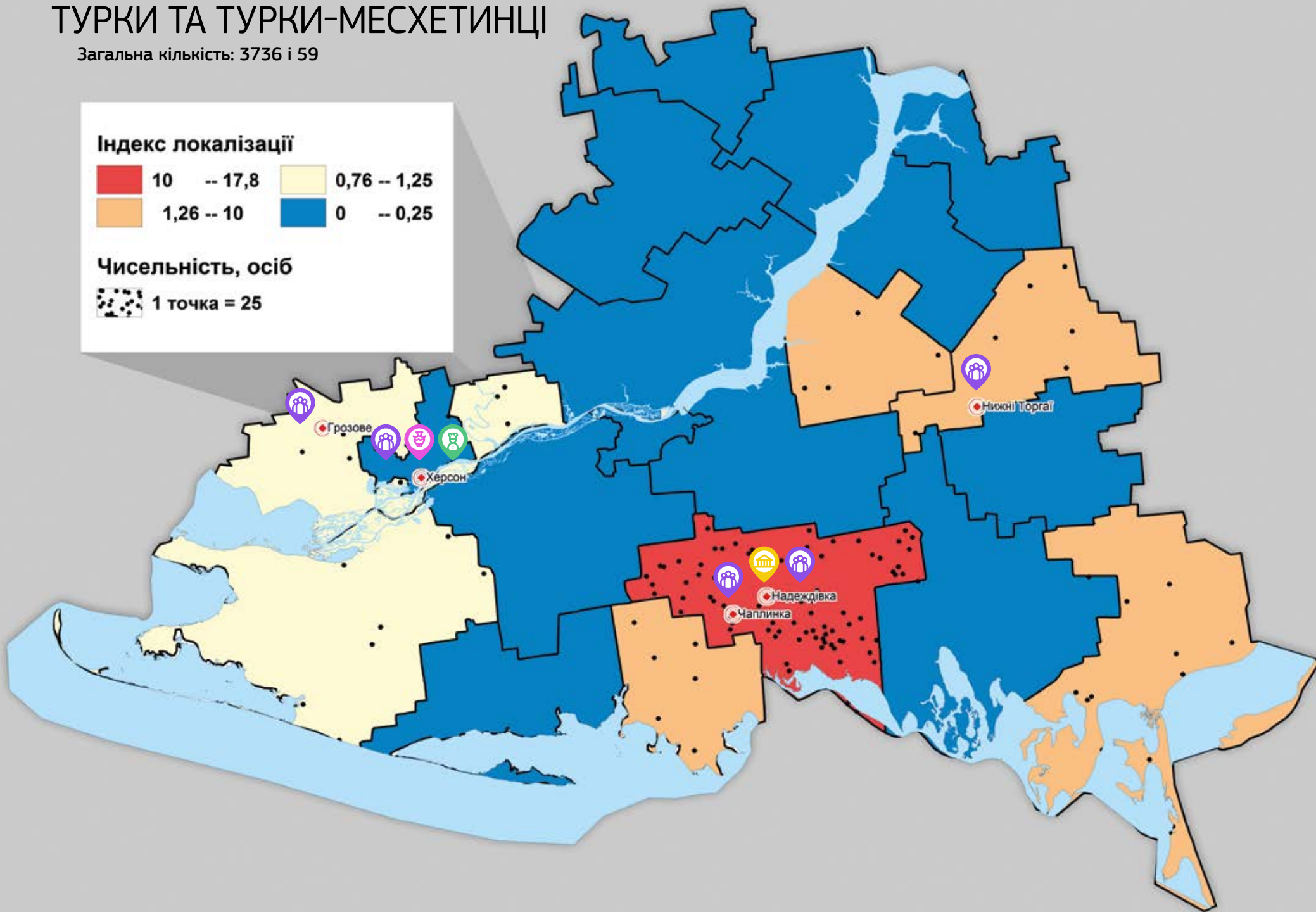
Загальна кількість: 3736 і 59

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

 1 точка = 25

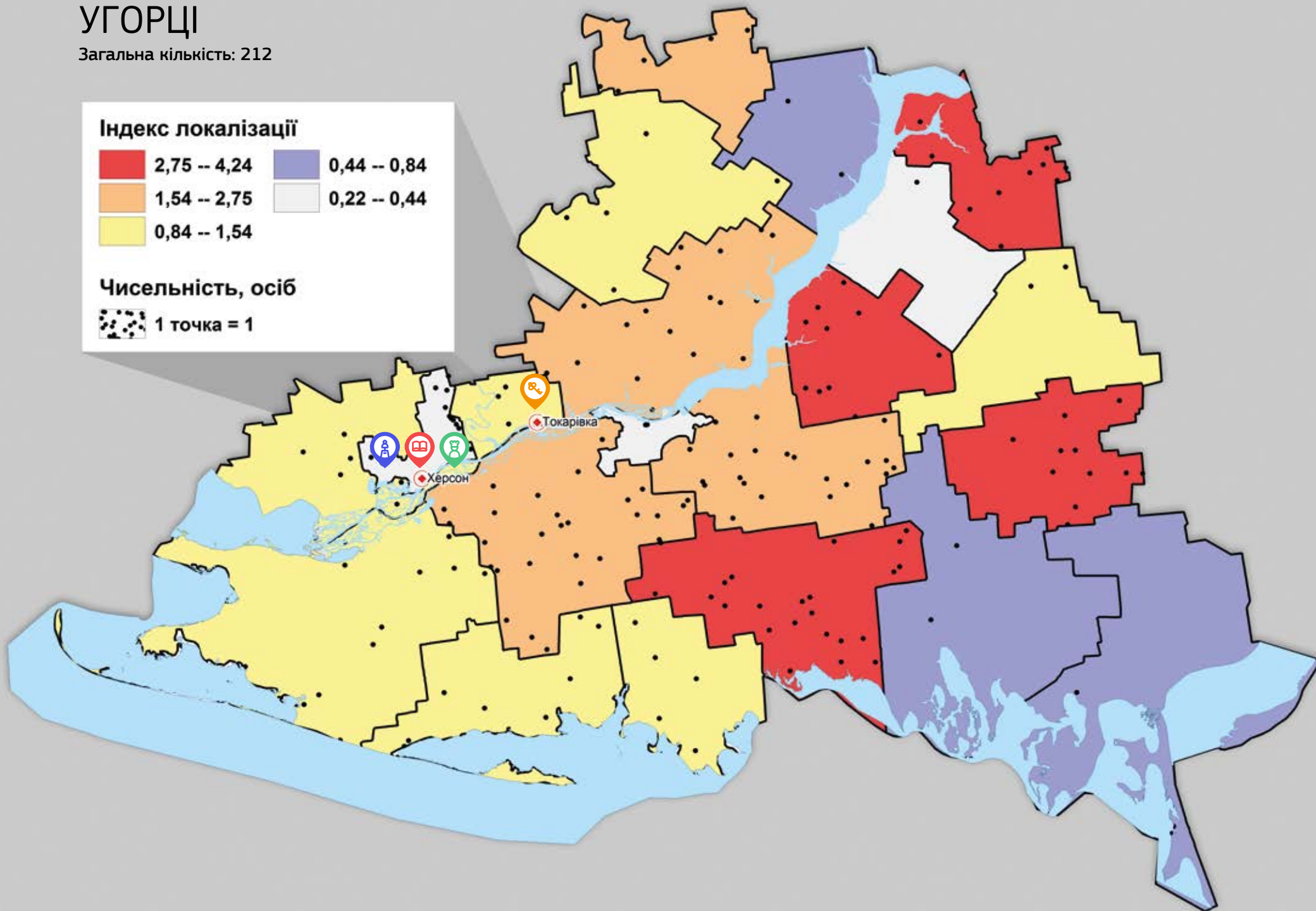
УГОРЦІ

Загальна кількість: 212

Індекс локалізації

Чисельність, осіб

УКРАЇНЦІ

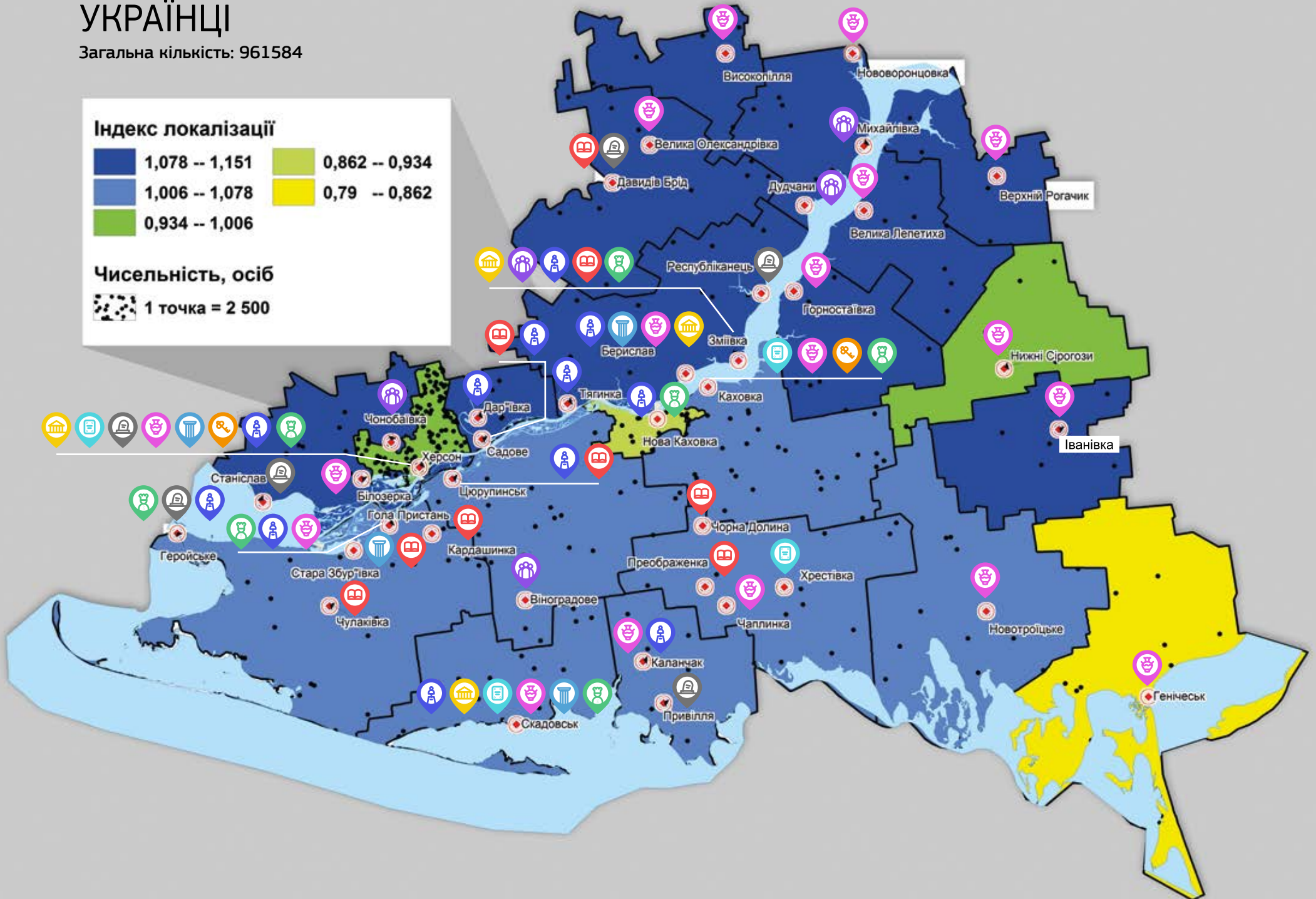
Загальна кількість: 961584

Індекс локалізації

1,078 -- 1,151	0,862 -- 0,934
1,006 -- 1,078	0,79 -- 0,862
0,934 -- 1,006	

Чисельність, осіб

1 точка = 2 500

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ З ВИВЧЕННЯ ЕТНІЧНИХ ГРУП ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Атлас етнічних груп Херсонської області створений в рамках проекту «Багатокультурна Таврія» і є частиною інтернет-ресурсу «Шлях крізь культури» (www.tavriya.info), на якому зібрана інформація про об'єкти, наведені у Атласі. Сайт одночасно виконує функції освітнього та туристичного ресурсу. На сайті накопичено відомості про історичні та архітектурні пам'ятки, що мають відношення до різних етнічних груп Півдня України, статті про видатних осіб нашого краю, які мають різне етнічне походження, та інформацію про сучасне етнокультурне життя регіону. Дані на сайті розташовано у вигляді туристичних маршрутів по Херсону, Херсонській області та Таврії. Тобто за бажанням чи при нагоді користувачі сайту зможуть відвідати описані на сайті об'єкти фізично – пішки, на велосипеді або автівкою. До більшості наведених в Атласі мап прив'язані відповідні етнокультурні маршрути.

Робота над сайтом триватиме й надалі – буде розроблено нові маршрути, доповнено розділи зі статтями та сторінками національно-культурних товариств усієї Таврії. Зацікавлені особи можуть долучитися до цього процесу.

Проект «Багатокультурна Таврія» реалізовують у співпраці з Херсонським міським центром молодіжних ініціатив «Тотем» та Департаментом з питань внутрішньої та інформаційної політики Херсонської ОДА за фінансової підтримки Посольства Великої Британії в Україні. Метою проекту «Багатокультурна Таврія» є створення умов, що сприяють усвідомленню мультикультурності Таврії і формуванню іміджу Таврії як багатонаціонального та толерантного регіону.

PRACTICAL SUGGESTION FOR STUDYING ETHNIC GROUPS IN KHERSON OBLAST

Atlas of ethnic groups in Kherson Oblast is created in the frames of the project “Multicultural Tavriya” and is a part of the on-line resource “A Path through Cultures” (www.tavriya.info). This resource contains information about objects, mentioned in Atlas. The website functions as educational and tourist resource at the same time. The website offers information about historical and architectural sites, related to different ethnic groups of Southern Ukraine, articles, devoted to our regional prominent figures of various ethnic origin, and information about current ethno-cultural life of the region. The information is presented in the form of Kherson, Kherson Oblast and Tavriya tourist routes. If the visitors wish, they can “get in touch” with the objects, presented on the website, on foot, by car or by bicycle. Corresponding ethno-cultural routes are added to most maps in Atlas.

The website update will continue in future: new routes will be developed, new website sections will be supplemented with articles and pages of national and cultural societies of whole Tavriya. The interested persons can join this process.

The “Multicultural Tavria” project is being realized in cooperation with Totem Center of Youth Initiatives and the Department of Internal Policy and Public of Kherson Regional State Administration (KHODA). The financial support is provided by the British Embassy in Ukraine. The aim of the project “Multicultural Tavriya” is to create favorable conditions for understanding a multicultural aspect of Tavriya and to form an image of Tavriya as a multinational and tolerant region.

ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Афанасьев-Чужбинский А. Поездка по низовьям Днепра / Афанасьев-Чужбинский А. Поездка в Южную Россию. – Ч.1: Очерки Днепра. – СПб., 1863. – С. 223-450
2. Векслер И. Херсон и его жители. – Запоріжжя: Тандем-У, 2005. – 126 с.
3. Всеукраїнський перепис населення 2001 року / Інтернет-ресурс. – Режим доступу: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/>
4. Гайворонський О. Ханська Україна. Календар на 2016 р. Херсон: Куреш, 2015. – 12 с.
5. Дністрянський М.С. Етногеографія України: Навчальний посібник. – Львів: ЛНУ імені І.Франка, 2008. – 232 с.
6. Дяченко С. Екатерининский собор в Херсоне. Гробница Потемкина. – Херсон: Надніпряночка, 2002. – 112 с.
7. Еврейские земледельческие колонии Херсонской губернии: Интернет-ресурс. – Режим доступа: http://evkol.ucoz.com/colony_kherson.htm
8. Євтух В.Б., Трошинський В.П., Галушко К.Ю., Чернова К.О. Етнонаціональна структура українського суспільства: Довідник. – К.: Наукова думка, 2004. – 344 с.
9. Заставний Ф.Д. Українські етнічні землі. – Львів: Світ, 1993. – 176 с.
10. Кабузан В. Заселение Новороссии. – М.: Наука, 1976. – 308 с.
11. Малиновская Е. Турки-месхетинцы в Украине: Этносоциологический очерк. – К.: Генеза, 2006. – 320 с.
12. Нації та народності Херсонщини: Минуле та сьогодення. Анотований науково-допоміжний бібліографічний показчик / Відп. ред. Зелена Л. – Херсон: ХОУНБ ім.О.Гончара, 2012. – 276 с.
13. Непомнящий Б. Херсон еврейский: Трагедии и судьбы. – Херсон: Олди-плюс. – 340 с.
14. Орлова З., Ратнер И. Из истории заселения Херсонщины: Краткий справочник. – Херсон: ГАХО, 1993. – 128 с.
15. Путешествие по Херсонщине / Авторы составители: Паталах А., Дяченко С., Подгайный М. И др. – Херсон: Наддніпряночка, 2008. – 300 с.
16. Табачник Д., Попов Г., Воронін В., Пилипенко Т., Розвиток етнонаціональних відносин в Україні: Стан, тенденції, перспективи. – К.: Світ, 2007. – 528 с.
17. Черемис Н.С. Основа. Украинская Шампань. 120 лет. / Черемис Н.С., Яковлев А.А. – Н.Каховка: ПИЕЛ, 2009. – 476 с.
18. Соколовский С. Этнические феномены / ПОСТНАУКА - Режим доступа. <http://postnauka.ru/video/12898>
19. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків: У 3-х т. – Редкол.: П.С.Сохань (відп. ред.) та ін. Т.1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.
20. Янко М.Т. Топонімічний словник-довідник Української СРСР. – К.: Радянська школа, 1973. – 180 с.

